

Wprowadzenie

Spółeczność Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM doświadczyła niezwykłego zaszczytu, a jednocześnie ogromnej przyjemności, świętowania Jubileuszu 25-lecia swojej działalności. Zaszczyt jest tym większy, że wiąże się z wydziałem podejmującym działania mające jak najlepiej służyć wydziałowej, akademickiej wspólnotie i jej integralności. 25-lecie Wydziału Studiów Edukacyjnych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu społeczność tego wydziału uroczysto obchodziła w dniach 21–22 listopada 2018 r.

Ćwierć wieku zaangażowania wielu osób tworzących wspólną celów i działań naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych to ważna cezura czasowa, domagająca się refleksji nad minionymi laty, a nade wszystko nad kształtem teraźniejszości i przyszłości. Wspólnotę tego wydziału tworzą pracownicy naukowcy, dydaktyczni, pracownicy administracyjni, bibliotekarze, doktoranci, studenci – ludzie często wiele lat związani z wydziałem, utożsamiający się z jego misją i codzienną praktyką. Osoby biorące udział w dyskursie dotyczącym kształtu pedagogiki, jak i efektywnego przygotowywania pedagożek i pedagogów do uczestnictwa w życiu społeczno-edukacyjnym. Osoby realnie wpływające na kształt rodzimej pedagogiki i czynnie uczestniczące w budowaniu jej tożsamości w kontekście naukowym i związanym z kierunkiem kształcenia. Osoby, których zaangażowanie i codzienna praca decydują o kierunkach rozwoju wydziału. To wreszcie ogromne, wielowymiarowe dzieło tych ludzi – zarówno w aspekcie badawczym, publikacyjnym, jak i dydaktycznym, organizacyjnym, czy związanym z realizacją trzeciej misji uczelni, której istotą stanowi kształtowanie relacji z otoczeniem społecznym.

Jubileusze to doskonała okazja, by przyjrzeć się, choćby wybiórczo, dokonaniom tego środowiska naukowego i dydaktycznego, ale i podjąć refleksję rudymetarną nad tym, czym jest i dokąd zmierza współczesna pedagogika.

Jubileusz 25-lecia WSE miał zarówno swój wymiar uroczysty, jak i *stricte* naukowy. Towarzyszyła mu Gala Jubileuszowa w dniu 21 listopada oraz Konferencja Jubileuszowa: *1993–2018 Tożsamość pedagogiki współczesnej*, zorganizowana kolejnego dnia. W ramach konferencji podejmowano ważne i aktualne rozważania na temat tożsamości pedagogiki jako dyscypliny naukowej.

Wydział Studiów Edukacyjnych, kontynuujący najlepsze tradycje kształcenia pedagogicznego w Polsce, nie może ignorować tematu naukowości pedagogiki i ewolucji jej tożsamości, która odwołuje się do poziomu poznania wiążącego się z odpowiedzialnym namysłem nad teoriopoznawczym podejściem służącym wyjaśnieniu szerokiego spektrum procesów edukacyjnych. Nie bez znaczenia w tym kontekście był namysł nad dynamiką rozwoju „pedagogicznej” aktywności teoretycznej, która wyznaczana jest przez wysoką kulturę filozoficzną i metodologiczną. Refleksja nad tożsamością pedagogiki inspirowała i aktualizowała namysł nad poszukiwaniem rozwiązań teoretycznych służących praktyce edukacyjnej.

Zarówno Jubileusz, jak i wydarzenia towarzyszące uroczystym obchodom 25-lecia WSE uświadomiły nam, jak ogromny potencjał ma pedagogika, zarówno jako nauka, jak i praktyka społeczna. Ukazały, że jest ona z istoty swojej interdyscyplinarna, ponieważ jej związki z filozofią, socjologią, psychologią, politologią, prawem, historią są niezaprzeczalne i nierozzerwalne. Co więcej, pedagogika nie tylko zmierza do poznania i diagnozy rzeczywistości, ale także do jej zmiany, do kreowania lepszego świata. Tak więc pedagogika to nauka i praktyka wrażliwa, otwarta zarówno na interdyscyplinarny i interparadygmatyczny dialog, jak i na „rzeczy tego świata”. Jubileusz uświadomił nam również, jak ważna jest rola jednostek i dziekanów w kreowaniu tożsamości wydziału i dyscypliny. A Wydział Studiów Edukacyjnych miał szczęście do swoich liderów, profesorów-diekanów: jego twórcy – Zbigniewa Kwiecińskiego, Kazimierza Przyszczypkowskiego, Wiesława Ambrozika, Zbyszko Melosika i Agnieszki Cybał-Michalskiej. To oni tworzą ciągłość i integralność naszej społeczności.

Pokłosiem owego namysłu jest niniejszy tom, właśnie oddawany w ręce Czytelnika. To szeroki przegląd refleksji na temat źródeł, obecnego kształtu i perspektyw rozwojowych współczesnej pedagogiki, refleksji dokonywanej przez naukowców ze środowiska WSE lub z nim związanych. To pogłębione spojrzenie na pedagogikę jako dyscyplinę naukową i jej edukacyjny wymiar, przybliżenie sposobów jej uprawiania i postrzegania wybranych jej subdyscyplin. To próba udokumentowania aktualnego, żywego dyskursu o jej korzeniach, celach, zadaniach, szansach i ograniczeniach jej rozwoju, meandrach tożsamościowych, poszukiwaniach dróg jej uprawiania, efektywnego transponowania na praktykę edukacyjną oraz implementowania pedagogicznego myślenia do realiów funkcjonowania środowisk społecznych i instytucji edukacyjnych, wreszcie – pokazania roli i znaczenia działalności uniwersytetu, wydziału w perspektywie realizacji ich misji naukowej, kształceniowej oraz związanej ze współpracą z otoczeniem.

Niniejszy tom jest efektem wieloletnich doświadczeń naukowców – przedstawicieli różnych pokoleń w obszarze pedagogiki, pokłosiem ich osobistego zaangażowania w funkcjonowanie wydziału na różnych etapach jego kształtowania, próbą dookreślenia tożsamości pedagogiki współczesnej, dla której bezpośrednim zaczynem stał się Jubileusz ćwierćwiecza Wydziału Studiów Edukacyjnych w Poznaniu. Od-

dając go w ręce Czytelników, myślimy jednak nie tylko o minionych wydarzeniach związanych z obchodami Jubileuszu Wydziału Studiów Edukacyjnych, zachęcamy do refleksji nad teraźniejszością pedagogiki, pragniemy też zainspirować do spojrzenia w przyszłość: ku nowym, wyłaniającym się obszarom, zagadnieniom wymagającym objęcia naukową refleksją, kolejnym wyzwaniom badawczym, jakie przed współczesną pedagogiką stawia dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość, w której przyszło nam żyć i uprawiać tę dyscyplinę naukową.

Mamy nadzieję, że zaprezentowane w niniejszym tomie przemyślenia, studia i głosy eksperckie stanowiąc będą podstawę dalszej refleksji nad naukowym oglądem rzeczywistości, rozwojem nauki w ramach jednej z jej dyscyplin – pedagogiki.

Agnieszka Cybal-Michalska
Agnieszka Gromkowska-Melosik
Kinga Kuszak
Magdalena Piorunek
Waldemar Segiet